

UDK 069(497.5 - 37 Đakovo) (091)

# Pedeset godina od osnivanja Muzeja Đakovštine Đakovo

Branka Uzelac

Muzej Đakovštine, Đakovo

Pišući o osnivanju i radu Muzeja Đakovštine, autorica se usredotočuje na prostorni problem koji konstantno muči ovu ustanovu od 1951. godine do danas, Muzej je promijenio tri destinacije i sada je pred četvrtom. Ovo bi trebalo biti stogodišnje rješenje. Kako se sve to odrazilo na samu muzejsku građu, stručnjake koji rade u ovoj ustanovi i ljude, pogotovo djecu, kao konzumente koji žive u Đakovu s Muzejem, a bez Muzeja, te sam odnos između Muzeja i Grada, pokazat će buduće vrijeme.

Obilježavanje pola stoljeća djelovanja MĐĐ prigoda je za pogled unatrag, na početke njegova rada i njegova razvoja te utjecaja na sredinu u kojoj je djelovao.

Razvoj muzeja kroz povijest ukazuje da su muzejima prethodile bogate crkvene i privatne zbirke.

Tako je povijesna osnova stvaranju fundusa budućeg Etnografskog muzeja u Zagrebu bila kolekcija od 12000 tisuća predmeta otkupljena od Salamona Bergera, industrijalca iz Zagreba.

Muzej Brodskog Posavlja iz Slavenskog Broda nastao je darovanjem zbirki gradu od strane željezničkog činovnika Julija Hoffmana.

Osječki muzej nastaje iz potrebe da se zaustavi stalni odljev kulturne baštine iz grada (čitave zbirke Osječana poklanjaju se tijekom 19. stoljeća muzeju u Budimpešti), ali kao institucija svoje utemeljenje vezuje uz ime osječkog veletrgovca Franje Sedlakovića. On je 17. 2. 1877. godine poklonio gradu zbirku novca, medalja, numizmatičke stručne literature te zbirku oružja.

Utemeljenje muzeja u Đakovu ne može se vezati samo uz jedno ime, niti uz neku određenu darovanu ili otkupljenu zbirku.

Iza njegova utemeljenja stajala je bogata kulturno-povijesna prošlost grada te čitav niz ljudi povezanih zajedničkim interesom. Počev od biskupa Josipa J. Strossmayera koji je i novčano i darovima potpomagao muzeje u Zagrebu i izvan njega te drugih kreativnih, vrijednih entuzijasta.

Posebno je pomagao Arheološki muzej u Zagrebu. Okružnicom od 7. siječnja 1862. godine preporučio je Strossmayer svećenstvu biskupije da prikuplja starine, a krajem stoljeća pozvao je arheologa Josipa Brunšmida da vrši arheološka iskapanja na vlastelinskom dobru Štrbinci, o čemu je ovaj i pisao u Vjesniku HAD-a 1901. godine.

Na prijelazu u dvadeseto stoljeće postojale su u Đakovu dvije privatne etnografske zbirke: zbirka Milka Cepelića te zbirka Josipa Lovretića.

Đakovački kanonik msgr. Milko Cepelić (1853.-1920.) svojim je radom dao zapažen obol kulturnoj baštini hrvatskog naroda. Ljubav prema narodu nagnala ga je na proučavanje narodnog života i njegovih običaja. Prikupio je vrijednu zbirku tekstilnih rukotvorina: tkala, raspljeta, čipaka i vezova koje je izlagao na raznim prigodnim izložbama. Godine 1891., nakon Prve jubilarne izložbe Gospodarskog društva u Zagrebu, napisao je studiju o izloženim tekstilnim rukotvorinama svih 8 županija. Ta je studija prvi sustavni prikaz narodnog rukotvorstva.

Cepelićeva zbirka narodnih rukotvorina nalazi se u Etnografskom muzeju u Zagrebu.

Josip Lovretić (Otok, 1865.-1948.), svećenik biskupije đakovačke i srijemske, ubraja se u skupinu onih pregalaca koji su na prijelazu stoljeća

dali veliki doprinos hrvatskoj kulturi i svojim radom zadužili hrvatsku etnološku znanost. »Josip Lovretić zadužio je našu etnologiju svojim djelom »Otok« - narodni život i običaji. ... do danas jedinstvenom, bez sumnje najboljom, najsadržajnijom, u njegovom domorodnom slavonskom govoru pisanom etnografskom monografijom... Ljepši, korisniji, trajniji spomenik jednom selu jedva bi se moglo zamisliti. (Milovan Gavazzi u: Život i djelo Josipa Lovretića, Martin Grgurovac, Privlaka, 1983).

Prvi je put potrebu za osnivanjem muzeja u Đakovu spomenuo 1913. godine Josip Žerav, pisac »Spomen spisa - 100. obljetnice postojanja ceha u Đakovu«. Govoreći o obrtničkoj zastavi iz 1484. godine, on je napisao: »...i bude li kada Đakovo imalo svoj muzej, koji bi vrlo lijepo pristajao u »Hrvatski dom«, moći će i ova zastava potomcima pričati...« (Zastava je na kraju ipak dospjela u Muzej Đakovštine!)

Između dva svjetska rata đakovački su gradski oci odlučili da se osnuje muzej u Đakovu. U travnju 1926. godine gradsko je zastupništvo donijelo odluku »da se pristupi uređenju muzeja za starine i uspomene vezane prošlošću našeg Đakova«. O tome su pisale đakovačke novine ali je demokratski »Narodni list« ispravno primijetio: »Misao vrlo lijepa, no jedno se zaboravlja da nemamo ni prostorije, ni čovjeka, koji bi otpočeo sa pripremanjem. Bojimo se da će ova lijepa zamisao kao i mnoge druge ostati samo na papiru.«

Tako je i bilo.

Osnivanju muzeja u Đakovu ponovno se pristupilo nakon Drugoga svjetskog rata. Učitelj Stjepan Dvoržak, kasnije suradnik Muzeja grada Đakova, objavio je u »Službenom glasu« članak »Osnivanje muzeja u gradu Đakovu« u kojemu je dao upute o prikupljanju predmeta, ističući zadatke muzeja.

Godine 1950. nastao je Inicijativni odbor građana koji je na prvoj sjednici 14. studenog odlučio da se osnuje Muzej grada Đakova.

Ipak, prošla je još jedna godina dok muzej nije osnovan, a dvije dok nije zvanično otvoren za javnost u vidu prvog stalnog izložbenog prostora. Teško se koji muzej u Slavoniji mogao pohvaliti stalnim izložbenim prostorom u to doba, i s tako bogatom i raznovrsnom etnografskom građom, uz arheološku te kulturno-povijesnu zbirku.

Rješenjem broj 15273 od 12. 12. 1951. godine Narodno vijeće općine Đakovo daje odobrenje da se osnuje Gradski muzej u Đakovu pod rukovodstvom Povjereništva prosvjete i kulture Narodnog odbora.

Aktom o osnivanju ispunjene su dugogodišnje želje i potrebe za ustanovom takve profilacije.

## Rad Muzeja Đakovštine od 1952. g. - do 1967. g.



Muzej je smješten dijelom u gradski a dijelom u privatni prostor zgrade u bivšem Osječkom sokaku a tada u Ulici JNA 15. Osječki sokak je bila glavna prometnica koja je vodila prema Osijeku, a njegova gradnja započela je već početkom 18. stoljeća. Naseljavali su ga uglavnom đakovački obrtnici i trgovci.

Prvom direktoricom Muzeja postala je Đakovčanka Hedviga Dekker, uposlana u Povjereništvu prosvjete i kulture kao prosvjetna referentica.

Prvi stalni postav svečano je otvoren 22. studenoga 1952. godine.

»Muzej Đakovštine 22. studenoga 1952. svečano je izvršio otvaranje prve muzejske izložbe u pet izložbenih prostorija i time preuzeo veliki zadatak čuvanja naše kulturne baštine, koja je tokom vjekova u velikoj mjeri

oštećena. Zato moramo svim sredstvima nastojati da sačuvamo od propadanja svaki predmet koji ima naučnu ili umjetničku vrijednost.«

Tako je u povodu otvorenja Muzeja za posjetioce pisala H. Dekker u »Đakovačkom listu« br. 2, godine 1953.

Nastavilo se s muzeološkim radom koji je u prvom planu obuhvatio sabiranje kulturne baštine s područja grada i sela. H. Dekker se angažirala oko čuvanja spomenika kulture, spašavanja arhiva, dokumentacije iz NOB-a, starih knjižnica. Uspostavljen je kontakt sa selima preko seoskih povjerenika koji izvještavaju Muzej o stanju kulturnih spomenika, građi koja se može pronaći i prikupiti, o svim promjenama u selu koje su na neki način povezane s muzejskom djelatnošću.

Javili su se i prvi suradnici i darovatelji te je osnovan Odbor suradnika muzeja. Tu su zapažena imena Vrtarić Anice, Pavić Ivice, Dvoržak Stjepana, Germovšek Ivana, Čordašić Franje, Šnajder Adolfa i drugih. Veliku pomoć u radu Muzeja, i njegovoj uposlenici Hedvigi Dekker, pružaju članovi »Društva prijatelja starina« koje je osnovano 1953.

»Društvo prijatelja starina imat će časnu ulogu, da bude sakupljač vrijednih starina za Muzej Đakovštine, i da bude čuvar kulturno-historijskih spomenika na području grada i kotara« - zapisala je H. Dekker (Đakovački list 11, 1953.).

U vrlo kratkom vremenu društvo je imalo 214 članova. Predsjednik je Franjo Čordašić, tajnica Hedviga Dekker, blagajnik Ajfrid Vendelin, kotarski povjerenik muzeja Ivan Germovšek, gradski povjerenik Rudolf Šunk. Svi su oni dugogodišnji suradnici te prijatelji Muzeja.

Po tematskoj strukturi to je kompleksni muzej zavičajnog tipa, sa zadatkom da štiti i skuplja kulturnu baštinu, stručno obrađuje, pohranjuje u depoe te prezentira javnosti putem izložbi i stručnih članaka objavljenih u novinama i stručnim časopisima.

U povodu prve obljetnice otvaranja Muzeja H. Dekker je pisala:

»U Muzeju Đakovštine razvija se sistematska djelatnost čuvanja, proučavanja, popularisanja spomenika kulturno-historijskog i umjetničkog karaktera, a naročito svoju razvojnu djelatnost usmjerava u kulturno-prosvjetnom i naučnom pravcu. Kulturno-prosvjetna djelatnost Muzeja

ogleda se u radu na podizanju općeg kulturnog nivoa naših ljudi preko mnogih predavanja i izložbi.« (Đakovački list 40., 1953.)

U članku je objavljena i izjava dr. Antuna Bauera, poznatog kolekcionara te muzealca:

»Čestitam na osnutku i postavi ovog Muzeja. Ovo je rekordan uspjeh i nema analogije u našoj muzeologiji. Đakovački muzej je zaista kulturna i prosvjetna ustanova koja Đakovčanima nameće dužnost, da se brinu za svoju kulturnu baštinu. To je legitimacija kulture Đakova. Početak ovoga Muzeja daje mogućnost naslutiti njegove perspektive u doglednoj budućnosti.«

Muzej je sakupljao građu s područja etnologije, arheologije, numizmatike, povijesti, umjetnosti, arhiva.

I zbilja, razvoj Muzeja Đakovštine išao je uzlaznom putanjom. Organizirana su predavanja s područja arheologije, povijesti, etnologije. Postavljane povremene izložbe iz muzejskog fundusa koji se stalno povećavao. Broj posjetitelja bio je na zavidnoj razini. Ostvarena je uspješna suradnja s osnovnim te srednjim školama. Odnosi s centralnim muzejima i naučnim ustanovama bili su korisni. Velik broj domaćih i stranih posjetilaca bio je najbolji dokaz o afirmaciji ustanove.

Lijepe rezultate postigla je Hedviga Dekker u stručnom i znanstvenom radu publiciravši tridesetak članaka. Godine 1959. tiskala je »Đakovo i njegova okolica kroz kulturno-historijske spomenike« kao prvu knjigu Biblioteke Muzeja Đakovštine.

Ova je publikacija rezultat višegodišnjeg rada i istraživanja arheoloških lokaliteta te proučavanja kulturno-povijesnih spomenika Đakovštine. Posebnu vrijednost imao je Katalog arheoloških nalazišta u Đakovštini te karta arheoloških nalazišta. Naravno da je bilo i nedostataka, ali stručna je kritika istakla vrijednost ove male ali značajne knjige.

Etnografskim istraživanjima obrađena su sela Trnava i Levanjska Varoš, a zatim su obrađeni podaci predani Centru za pripremu Etnološkog atlasa u Zagrebu.

Godine 1957. u Gorjanima je obnovljen narodni običaj Ljelje koji je počeo nestajati krajem 19. stoljeća.

Direktorica Muzeja Đakovštine Hedviga Dekker, odgovorna, vrijedna, samozatajna, neumorna u svom društvenom angažmanu, umrla je tiho u Osječkoj bolnici na samu Novu godinu 1963.

»Muzejska aktivnost prof. Hedvige Dekker očituje se u neumornom i požrtvovnom naučnom i stručnom sređivanju bogate muzejske građe kao i na prikupljanju muzejskog materijala. Uporedo s ostalim radom na muzeju izvršila je i potpuno inventiranje cjelokupnog materijala zbirki, muzejske biblioteke i arhiva... Organizator je niza izložbi i niza predavanja kako u muzeju tako i na području Đakovštine.« (Vijesti MKH 2., 1963., str. 50.)

Tako Muzej Đakovštine ostaje bez jedine stručne osobe i bez vodstva.

Na sastanku Savjeta Muzeja, te društveno-političkih radnika, 6. siječnja 1963. godine odlučeno je da Muzej nastavi rad, a novim direktorom izabran je Franjo Čordašić, prosvjetni radnik u mirovini, suradnik Muzeja od osnivanja i predsjednik »Društva prijatelja starina«.

Iste godine na mjesto arheologa upošljava se Branka Raunig. Nastupom u službu R. B., kustosa arheologije, od 1. 9. 1963. godine započeo je stručni i sustavni rad u arheološkom odjelu.

Godine 1967. Muzej je morao napustiti prostor u kojem je obitavao prethodnih 15 godina. Smješta se na prvom katu u Preradovićevoj ulici broj 17, u prostoru gdje je bio Dom zdravlja do 1964. godine kada je poslije potresa, koji je jače oštetiio zgradu, iselio.

## Muzej Đakovštine u periodu od 1967. g. - do 1994. g.

Ovu veliku jednokatnicu dao je biskup Strossmayer 1857. sagraditi za potrebe sjemeništa bosanskih franjevaca. Kasnije su se oni preselili u Ostrogon a u tu zgradu smještena je biskupijska tiskara. O zgradi u koju je smještena tiskara pišu Cepelić i Pavić:

»Ona je smještena u prvo doba u vlastelinskoj zgradi iza sjemeništa, a za koju godinu prešla je u prizemlje bivšeg samostana franjevaca bosanskih, u kojem se i u godini 1900. nalazi« (str. 236).





Godine 1914. preselila je tiskara na prvi kat gdje je i bila sve do 1948. Neko vrijeme nalazila se ovdje đakovačka pošta, Dom zdravlja a kasnije, uz MĐĐ na prvom katu, smještena je u prizemlju i Financijska uprava grada.

Snažan potres 1964. godine nanio je i ovom prostoru veću štetu. O tome je pisala Branka Rauning: »Više od godinu i pol trajala je borba za minimalna sredstva, kojima bi se oštećene prostorije koliko - toliko sanirale, te su u toku 1969. godine, izvršeni najnužniji građevinski radovi na adaptaciji. Krajem aprila 1970. g. od Fonda za unapređivanje kulturnih djelatnosti općine Đakovo dobijena su financijska sredstva za postavljanje stalnih izložbi...« (Vijesti MKH., 1970. str. 3).

U radu na postavljanju stalnog postava sudjelovali su radnici Muzeja Đakovštine, direktorica Etnografskog muzeja iz Zagreba, etnolog Marijana Gušić, muzealci iz Muzeja Slavonije te suradnice Muzeja - učiteljica Lucija Karalić i Marija Gregić iz Gorjana. Godine 1973. dopunjen je stalni postav s još tri prostorije tako da je izložbeni postav zauzima sedam prostorija u kojem je izložen dio građe iz cjelokupnog fundusa Muzeja. Slijed izložbenog postava polazio je od najstarijih arheoloških izložaka, preko izložbenog oružja, dokumentacije i fotografija iz Zbirke NOB-a, nam-



ještene građanske sobe s kraja 19. stoljeća iz Kulturno-povijesne zbirke. Ostale četiri prostorije prezentirale su etnografsku građu, odnosno tradicijski tekstil, žensku i mušku tradicijsku nošnju, inventar seoskog stambenog prostora, tkalački stan, vrste tkala, otkane pokrivače, ponjavce, ćilime, ćilimaše.

Arheolog Branka Rauning napušta ovu ustanovu 1971. g. a zapošljava se Ivica Šestan, po struci etnolog. On se zadržava u Muzeju do kraja 1978. g. a tada prelazi u Etnografski muzej u Zagrebu.

Muzejski rad etnologa je složen i završava objavljivanjem stručnih i znanstvenih rezultata dugogodišnjih terenskih istraživanja te nastoji ukazati na razvoj i puteve kulture jednog područja. Budući da je tradicijska kultura uvelike zahvaćena procesom transformiranja, radnici Muzeja su povelili akciju intenzivnog sakupljanja etnografske građe, terenska istraživanja duhovne i materijalne kulture sela Đakovštine.

Nastupom u službu Krešmira Pavića na mjesto povjesničara (1. siječnja 1976. g.) intenzivira se rad na istraživanju lokalne povijesti, povijesti književnosti i umjetnosti. Istražena je povijest đakovačkih tiskara od 1880. g., proučene su i đakovačke novine do II. svjetskog rata, povijest nogometa, srednjovjekovna obitelj Gorjanski i mnoge druge teme vezane uz prošlost te ljude Đakova.

Godine 1978. umire Franjo Čordašić, dotadašnji direktor Muzeja. Njegovo ime i rad usko je vezano s osnutkom Smotre folkloru Slavonije i Baranje »Đakovački vezovi«. Od 1967. godine kada se odvijaju prvi Đakovački vezovi, Muzej Đakovštine i njegov direktor nastoje predstaviti širokoj javnosti dio naše tradicijske kulture, folklorne baštine i aktualnog narodnog stvaralaštva.

Godine 1979. u Muzeju rade tri kustosa: uz povjesničara Krešmira Pavića tu su i Ivo Pavlović, kao arheolog, te Branka Uzelac, etnologinja.

Direktor je Krešimir Pavić, kojeg 1982. g. zamjenjuje na tom položaju Ivo Pavlović, arheolog.

Sljedeće godine prolaze u održavanju redovne muzejske djelatnosti. Zbirke postaju bogatije, njeguje se izdavačka djelatnost, izložbena djelatnost se odvija redovito. Stalni postav, svakodnevno pristupačan javnosti, i dalje plijeni pažnju posjetitelja.

Zbirke Muzeja su zaštićene po službenoj dužnosti i rangirane kao vrijednost B kategorije pri Regionalnom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Osijeku. Isto tako zaštićen je i prahistorijski, antički i srednjovjekovni arheološki lokalitet Štrbinci koji pobuđuje pažnju po arheološkim nalazima još od polovine 19. stoljeća.

Među nalazima naročito je vrijedan dio staklene posude - plitice od blijedozelenog stakla. Sredina dna ukrašena je portretima žene i muškarca na zlatnoj foliji. Buduća sistematska iskopavanja ukazat će na bogatstvo arheološkog materijala pa i na smještaj rimske postaje Certisse.

»Đakovo kao likovna nadahnuće«, »Antički i srednjovjekovni novac«, »Počeci fotografije u Đakovu«, »Slavonski suvenir s etnografskom podlogom« - dio je naslova brojnih izložbi koje su se održavale u Muzeju narednih godina.

Krajem osamdesetih godina osjeća se potreba za većim prostorom, za novim stalnim postavom, čuvaonice postaju pretijesne, a i sam radni prostor muzealaca.

Godine 1977. sve mjesne zajednice grada Đakova donose Odluku o uvođenju mjesnog samodoprinosu u visini 2% tijekom 5 godina. Jedna od namjena samodoprinosu odnosila se i na potrebe kulture, odnosno na sanaciju i rekonstrukciju zgrade Muzeja. Tim programom Muzej bi dobio na korištenje tavanski prostor te dvorište gdje bi pored suvremenog sadržaja bilo i tradicijskih stambenih i gospodarskih objekata. Znači, prvo uređeno etnografsko dvorište na području Slavonije. Muzej Đakovštine je očekivao svoje bolje dane i ne sluteći što će sve doživjeti i Đakovo i cijela Hrvatska. 1. siječnja 1991. g. umire Krešimir Pavić, povjesničar Muzeja Đakovštine ali tragedija se tu ne zaustavlja...

»Priča o Muzeju Đakovštine u Đakovu tužna je priča. On je bio udomljen u dijelu nacionalizirane zgrade u Preradovićevoj ul. 17, u Đakovu, u tzv. »Franjevačkom sjemeništu.« Iako ova zgrada nije u potpunosti odgovarala muzeju ipak je omogućavala njegovu aktivnost. Jedno vrijeme čak su samodoprinom namicana sredstva za uređenje i adaptaciju muzejske zgrade. U njoj Muzej dočekuje Domovinski rat 1991. godine.« Tako piše Želimir Laszlo djelatnik MDC-a u Zagrebu, u Radovima hrvatskog društva

folklorista, vol. 7, u tekstu »Muzejske zbirke, njihova sudbina, zaštita...«, 1998. g.

Pred ratnom opasnošću muzejske zbirke bivaju izmještene na područja nezahvaćena ratom. Tako je bilo i sa zbirdama Muzeja Đakovštine tijekom listopada 1991. g. Muzej se i dalje nalazi u zgradi u Preradovićevoj ulici 17, ali u njoj nije bilo velikog dijela muzejske građe. Ostalo je nešto građe koja je bila manje vrijedna ili nespretna za transport. Muzejski radnici pokušavaju povremenim izložbama ukazati na svoje postojanje i u ratnim uvjetima. Čak se sredinom 1992. g. upošljava mr. Borislav Bijelić na upražnjeno mjesto muzejskog povjesničara.

Ali u ožujku 1993. godine Biskupija đakovačka i srijemska službeno traži povrat svoje zgrade zbog svojih potreba. U studenome 1993. godine Sekretarijat za privredu i društvene djelatnosti u Đakovu donosi odluku ukinuća pravomoćnog rješenja Komisije za nacionalizaciju pri Narodnom odboru općine Đakovo od 15. travnja 1960. godine. Time se ukida društveno vlasništvo i zgrada se vraća prvotnom vlasniku - Biskupiji.

Ravnatelj Muzeja Ivo Pavlović obraća se Ministarstvu kulture i prosvjete, traži pomoć, ali bez vidljivih rezultata. Biskupija traži da se Muzej iseli što prije. Prostori koji se nude Muzeju ne odgovaraju ni minimalnim muzejskim standarima, utvrđuje komisija Muzejsko-dokumentacijskog centra Zagreb.

Situacija je bezizlazna i 15. ožujka 1944. ravnatelj Muzeja potpisuje dokument o dinamici iseljenja. Novi prostor u koji se smješta Muzej nalazi se u Ulici Stjepana Radića 9.

## Rad muzeja Đakovštine Đakovo od 1994. g. do 2001. g.

Zgrada u koju se useljava Muzej nikako nije podobna iz više razloga. »Korisna površina iznosi samo oko 200 m kvadratnih što nije ni izdaleka dovoljno za muzejsku djelatnost; podrum je vlažan i neuporabljiv, a njegovo eventualno isušivanje i adaptiranje je kompliciran i dugotrajan posao, a



rezultati su uvijek problematični; sa stropova pada žbuka itd. Vjerujem da su to dovoljni razlozi da u zgradi o kojoj je riječ uz uvijet obimne i višegodišnje adaptacije može biti eventualno samo dio muzeja ili samo njegova depandansa, ali to nikako nije cjelovito rješenje za Muzej...« (Želimir Laszlo, izvor već naveden).

Preseljenje Muzeja nije bilo teško provesti jer su zbirke bile evakuirane pa se nedostatak prostora nije tako ni osjećao. Problem nastaje kada Hrvatski povijesni muzej, u čije prostorije su »privremeno« smještene evakuirane zbirke, pismeno, 9. studenoga 1994. g., zahtijeva da se prostorije isprazne jer u im neophodno potrebne za njihovu djelatnost. S obzirom da se zbirke nemaju gdje vratiti u Đakovo, Državna uprava za zaštitu kulture i prirodne baštine ipak sprječava to drugo »iseljenje«.

Kako je u međuvremenu zgrada Hrvatskoga povijesnog muzeja pripala društvu likovnih umjetnika, Muzejski dokumentacijski centar, 15. lipnja 1995. godine, moli gradonačelnika Đakova da pomogne u iznalaženju adekvatnog prostora za smještaj fundusa Muzeja.

Građa se postupno vraća krajem 1996. godine te u tri navrata 1997. godine.

U periodu do povrata muzejske građe Muzej Đakovštine je postavljao (unutar svog, iako neadekvatnog prostora) posuđene likovne, povijesne te

etnografske izložbe; izložbe manjeg obima, skromnije ali ipak se nastavljalo s muzejskom djelatnošću.

Održavane su javne tribine na kojima se predstavljalo suvremeno hrvatsko izdavaštvo s područja likovnih, povijesnih, odnosno društveno-humanističkih znanosti.

Po povratku muzejskog fundusa bili smo prisiljeni tražiti druge prostore. Suradnja s Časničkim domom bila je i ostala jako uspješna. (Tradicijsko rukotvorstvo - entitet hrvatskog naroda, Odjeća i nakit hrvatskih žena, Edvard Kužina Matei - samostalna izložba slika, Slavko Tomerlin, Hrvatsko ratno znakovlje - iz Zbirke Domovinskog rata Muzeja Đakovštine.) Velika i dobro posjećena izložba »Od nepobjedivog sunca do sunca pravde«, autorice dr. Branke Migotti, u organizaciji Arheološkog muzeja Zagreb, bila je obogaćena s arheološkim nalazima sa Štrbinaca. »Accede ad Certissiam..« - Antički i ranokršćanski horizont arheološkog nalazišta Štrbinci kod Đakova izazvao je veliku pozornost 1998. godine postavljanjem u prostor kriptе katedrale.

Izdavačka djelatnost se nastavlja. Godine 1997. izlazi i Zbornik Muzeja Đakovštine, broj 4. Zatim izlazi i knjiga mr. Borislava Bijelića »Đakovačke ulice«, 1998. U sredstvima javnog informiranja redovito se javlja o stanju i aktivnostima Muzeja. Arheološka iskapanja vrše se gotovo redovito (na Ivandvoru, kod crkve Svih svetih, na Štrbincima)

Svoj užitak etnologinja pronade u stručnim savjetima kod tematskog uređivanja izloga za Đakovačke vezove, kada se ulicama Đakova stvaraju male izložbe iz tradicijskog života Đakova; u održavanju radionica s tradicijskim temama; terenskim istraživanjima o duhovnoj i materijalnoj kulturi. Stalna brigа za tekstilije koje sada već godinama stoje pohranjene u kutijama.

Tijekom 1998. godine zgradu kupuju Đakovačka vina d.d., tako da je iseljenje neminovno. Potraga za novim i boljim prostorom za Muzej se nastavlja. Poslije čitavog niza neuspjelih pokušaja da se pronade adekvatan prostor (ili je premali, ili ne zadovoljava minimum muzeoloških uvjeta, ili

odgovara, ali ne možemo ga dobiti i tako dalje i tako dalje) pojavljuje se konačno rješenje.

Početak 2001. godine na mjesto ravnateljice Muzeja Đakovštine dolazi Branka Uzelac, etnologinja i dugogodišnji radnik te ustanove. Kao najvažniji problem nameće se revizija muzejske građe i stanje oštećenosti iste.

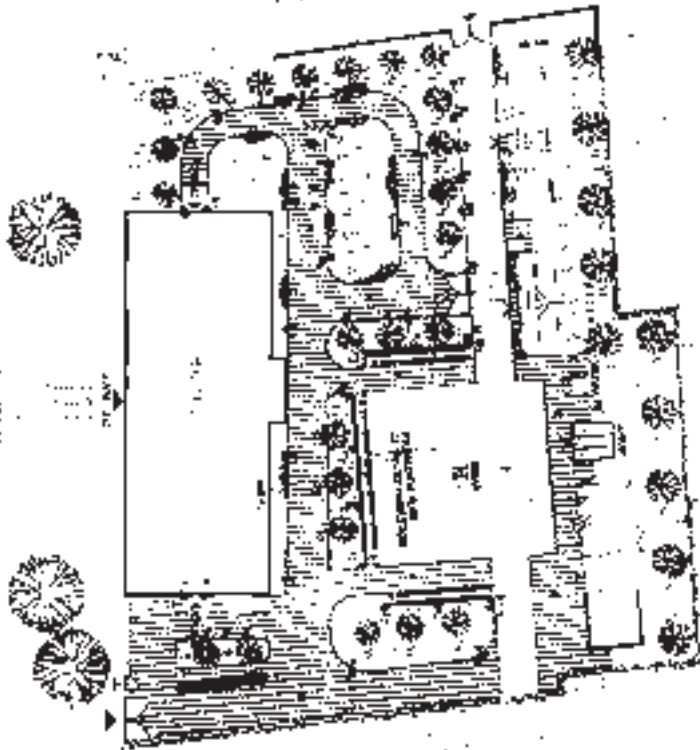
Ministarstvo financija RH, želeći riješiti prostorni problem svojih uposlenika, rješava i problem Muzeja Đakovštine. Povijesnu zgradu bivšeg kotara u Starčevičevoj ulici, izgrađenu početkom dvadesetog stoljeća, Grad Đakovo dobija na uporabu i dodjeljuje je Muzeju. Zgradu je potrebno adaptirati. Brigu oko toga preuzima Povjerenstvo osnovano pri Gradskom poglavarstvu. Radovi počinju 1. prosinca 2000. godine, a financira ih Ministarstvo kulture. Unutar dvorišnog prostora Ministarstvo financija je trebalo izgraditi zgradu za svoje uposlenike. Početkom 2001. godine Ministarstvo financija odustaje od gradnje tako da Muzej Đakovštine dobija i dvorišni prostor. Nakon obustave radova na adaptaciji tijekom svibnja 2001. godine (zbog neke nezakonitosti pri izboru izvođača radova) radovi se nastavljaju ubrzo s novim izvođačem, uz obvezu da budu gotovi do kraja 2001. godine.

Muzej Đakovštine može očekivati useljenje u novi adaptirani prostor tijekom 2002. godine.

Veliki dio muzejske građe je tijekom ovih dugih ratnih godina te poratnih godina oštećen zbog neadekvatnog tretmana. Muzejske zbirke su nedostupne posjetiteljima već deset godina. Pored svih naših napora slabo smo mogli odgojiti generacije djece u uvjerenju da Muzej Đakovštine ipak postoji. Kada je zbirka nedostupna, kada je posjetitelj ne može vidjeti niti doživjeti u njenom osnovnom ozračju, sve postaje pomalo besmisleno. Zato i ovo preseljenje predstavlja na neki način početak muzejske djelatnosti Muzeja Đakovštine Đakovo, koji ove godine obilježava pola stoljeća svoga postojanja.

Svjесni smo kakve sve posljedice donosi nedostupnost zbirki, nedostatak stalnih i povremenih izložbi oblikovanih od muzealija iz zbirki, ali

unatoč tim problemima vjerujemo da stručni kadar Muzeja ima dovoljno snage, znanja te stručnosti da sve to prevlada i ponovno ukaže na Muzej kao ustanovu koju Grad Đakovo nikada nije izgubio, nego ju je konačno smjestio u prostor gdje će biti dostojan naše baštine.





## Literatura:

1. Branka Uzelac, »Trideset godina rada Muzeja Đakovštine«, Revija Đakovačkih vezova, 1982. g.
2. Želimir Laszlo, »Muzejske zbirke, njihova sudbina, zaštita... Radovi hrvatskog društva folklorista, vol. 7, Zgb., 1998.

## THE 50TH ANNIVERSARY OF THE "MUZEJ ĐAKOVŠTINE" ĐAKOVO

### Summary

Writing about the establishment and existence of the "Muzej Đakovštine", the author concentrates on and stresses the housing problem which the museum has been forced to deal with since its foundation in 1951 up to the present days. The museum has faced 3 changes of location and is now about to experience the fourth one, which is believed to be a solution for another 100 years. Future will show this problem has reflected on the museum materials, professional team working in this institution, and the public, especially the youngest generations as consumers of culture, who live in Đakovo which has a museum, but practically does not have it at all, as well as on the relation the museum - local government.